

Sygn. akt: I Cgg 3/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Suchecki
Protokolant:	Monika Ira

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa U. J.

przeciwko (...) z siedzibą w B.

o naprawienie szkody

1. zasądza od pozwanej (...) w B. na rzecz powódki U. J. kwotę 427 576,14 (czteryście dwadzieścia siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt sześć 14/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 100 000 (sto tysięcy) złotych od dnia 17 stycznia 2019 r. do dnia 27 stycznia 2020 r.,

- 427 576,14 (czteryście dwadzieścia siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt sześć 14/100) złotych od dnia 28 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałej części powództwo oddala;

3. zasądza od pozwanej (...) w B. na rzecz powódki U. J. kwotę 10 800 (dziesięć tysięcy osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanej (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 21 683 (dwadzieścia jeden tysięcy sześćset osiemdziesiąt trzy) złote.

SSO Piotr Suchecki

Sygn. akt I Cgg 3/19

UZASADNIENIE

W dniu 17 stycznia 2019 roku U. J. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od (...) z siedzibą w B. kwoty 100 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie powódka wyjaśniła, że wskutek działalności prowadzonej przez zakład górniczy należący do pozwanej Spółki uszkodzeniu uległy składniki budowlane nieruchomości stanowiącej jej własność. W dniu 27 stycznia 2020 roku, w reakcji na opinię biegłego sądowego, powódka rozszerzyła powództwo do kwoty 463 622,87 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pierwotnego pozwu co kwoty 100 000

zł i ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następnego po rozszerzeniu powództwa co do kwoty 463 622,87 zł. Wyjaśniła, że ta kwota, wyliczona przez biegłą jako wartość odtworzeniowa zniszczonych obiektów oraz koszt ich rozbiórki według stanu na chwilę obecną, jest adekwatnym sposobem naprawienia szkody, skoro naprawa uszkodzonych obiektów jest ekonomicznie nieuzasadniona.

(...) z siedzibą w B. domagała się oddalenia powództwa w całości. Konsekwentnie podnosiła zarzut braku legitymacji biernej, a co najwyżej współodpowiedzialności solidarnej z (...) SA w K., ograniczonej z jej strony do wartości nabytego przedsiębiorstwa. Podniosła też zarzut braku związku przyczynowego pomiędzy działalnością (...), a szkodami występującymi na nieruchomości powódki. Zarzuciła też przedawnienie roszczenia powódki.

Stan faktyczny

U. J. jest właścicielką nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), dla której SR w Rudzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość ta zabudowana jest wybudowanym w 1960 r. budynkiem mieszkalnym z garażem. Na nieruchomości tej występują liczne uszkodzenia, w tym spękania elewacji budynku, spękania i deformacje płyt betonowych na podjeździe budynku i opasce wokół domu, spękania podmurówek ogrodzenia, deformacje bramy wjazdowej i furtki, spękania murków oporowych przy wjeździe do garażu, pęknięcia ścian fundamentowych, zawilgocenia i spękania posadzki w piwnicy, spękania ścian i sufitów w piwnicy, spękania ścian i sufitu w pomieszczeniach na parterze budynku, wyczuwalne wychylenie budynku od pionu.

W rejonie tej nieruchomości (...) prowadziła w latach 1969-2016 intensywną eksploatację pokładów węgla kamiennego, skutkującą deformacjami terenu odpowiadającymi V kategorii szkód górniczych. Działalność innych zakładów górniczych nie miała wpływu na ten teren. Szkody na nieruchomości powódki, zwłaszcza najpoważniejsza w postaci wychylenia budynku, są skutkiem negatywnego oddziaływania wpływów eksploatacji prowadzonej przez należący do pozwanej Spółki (...) Pierwsze uszkodzenia, zauważalne dla właścicielki nieruchomości, obejmujące min. proces przechyłania budynku, ujawniły się na początku 2014 r. i wynikały z eksploatacji pokładu (...) w latach 2013-2014. Kolejne szkody spowodowała i pogłębiała eksploatacja pokładu (...) w roku 2016. Proces postępowania uszkodzeń, polegający na wychylaniu budynku może jeszcze w niewielkim stopniu postępować, albowiem proces tworzenia niecki obniżeniowej jest w końcowej fazie. W bieżącym roku (2020) powinno nastąpić całkowite uspokojenie górotworu.

/dowód:

1. ***opina biegłego z zakresu geologii i górnictwa J. P. – k. 56-108***

2. ***wydruk księgi wieczystej nr (...) (k. 62-66)/***

Budynek na nieruchomości powódki został wybudowany legalnie, z dochowaniem wymogów obowiązujących w chwili jego powstawania. W składnikach budowlanych na nieruchomości powódki występują liczne uszkodzenia będące następstwem eksploatacji górniczej, w tym powodujące dużą uciążliwość wychylenie z pionu – 30 mm/m. Naprawa uszkodzonego budynku wymagałaby min. przeprowadzenia rektyfikacji, której koszt wyniósłby ponad 580 000 zł. Wartość techniczna uszkodzonych składników budowlanych na nieruchomości powódki, przy uwzględnieniu stopnia ich zużycia, kosztów rozbiórki wynosi według stanu chwili wystąpienia uszkodzeń – 427 576,14 zł. W 2016 r. powódka wykonała na budynku instalację fotowoltaiczną i gdyby wartość odtworzeniową ustalać według obecnego stanu technicznego to wynosiłaby ona 394 707,56 zł oraz 42 680,31 za instancję fotowoltaiczną.

/dowód:

- ***opina biegłego z zakresu budownictwa R. Ż. – k. 157-200 i 286-291/***

W dniu 21 sierpnia 2018 roku powódka zgłosiła pozwanej wniosek o naprawienie szkody, który nie został rozpoznany.

/dowód:

- wniosek o naprawienie szkody k. 13/

Właścicielem (...) w okresie eksploatacji skutkującej pierwszymi uszkodzeniami nieruchomości powódki (lata 2013-2014) była (...) SA w K.. Od 1 lipca 2016 r. właścicielem (...) została (...) Sp. z o.o. W dniu 31 grudnia 2016 r. doszło do nieodpłatnego zbycia (...) (jako przedsiębiorstwa górniczego wydzielonego z (...)) na rzecz (...) w B. – w trybie art. 8a ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

/okoliczności niesporne/

Ustaleń w zakresie stanu faktycznego przyjętego za podstawę przeprowadzonych rozważań Sąd dokonał kierując się dyrektywami wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. W świetle przywołanych przepisów i stanowisk procesowych stron, a także niekwestionowanej opinii biegłego z zakresu geologii i górnictwa, okoliczności związane z przysługującym powódce prawem własności, stanem faktycznym tej nieruchomości oraz pozostawianiem nieruchomości w strefie negatywnych wpływów działalności górniczej zakładu pozwanej - (...) należało uznać za niesporne. Wykorzystane przez sąd dokumenty mogły stanowić podstawę do czynienia ustaleń w oparciu o ich treść, albowiem obejmują niekwestionowaną korespondencję. Dla oceny przyczyny uszkodzeń składników budowlanych nieruchomości i ustalenia optymalnego sposobu naprawy szkody, w tym ustalenia wartości odtworzeniowej uszkodzonych składników budowlanych na nieruchomości powodów kluczowe znaczenie miała opinia biegłej R. Ż. (2), posiadającej specjalizację w zakresie budownictwa na terenach górniczych. Jej opinia, uzupełniona przedstawionymi pisemnie wyjaśnieniami, wobec zawartych w niej jasnych i logicznych, a przede wszystkim stanowczych wniosków, wyprowadzonych z analizy całokształtu okoliczności sprawy zasługiwała na pełną aprobatę. W opinii tej nie sposób doszukać się jakichkolwiek nieścisłości, jest ona wynikiem wnikliwego przeanalizowania danych i pomiarów zebranych w czasie osobistych oględzin nieruchomości oraz niepodważalnego doświadczenia zawodowego biegłej, który od wielu lat specjalizuje się w swojej dziedzinie. Wszelkie próby ogólnikowego kwestionowania opinii przez pozwaną ocenić należało jako nadużycie wynikające z obranej strategii procesowej, od początku nastawionej na uniknięcie odpowiedzialności. W pisemnych wyjaśnieniach biegła systematycznie odniosła się do zgłoszonych zastrzeżeń i w niebudzący wątpliwości sposób rozwiązała wszelkie zgłoszone wątpliwości, wykazując się przy tym bogatym doświadczeniem praktycznym oraz znajomością przedmiotu. Wyjaśnienia udzielone przez biegłą skutkowały brakiem dalszych skonkretyzowanych zastrzeżeń stron.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie ustalono ponad wszelką wątpliwość, że źródłem szkody powódki jest prowadzenie eksploatacji górniczej przez należący obecnie do pozwanej Spółki (...). Wynika to jednoznacznie z niekwestionowanej opinii biegłego z zakresu geologii i górnictwa. Podstawę odpowiedzialności pozwanej stanowi zatem art. 146 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze /t.jedn. Dz.U. 2020 poz. 1064/. A to, w świetle art. 144 ust. 1 powołanej ustawy (dalej – upgg) uprawniało powódkę do żądania naprawienia wyrządzonej jej szkody.

Zarzut braku legitymacji biernej ocenić należało jako chybiony. Pozwana Spółka nabyła zakład górniczy w trybie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2015 r. poz. 410 z późn. zm.). Zgodnie z art. 8a 1 tej ustawy przedsiębiorstwo górnicze może przed dniem 1 stycznia 2019 r. zbyć nieodpłatnie na rzecz przedsiębiorstwa o którym mowa w art. 8 ust. 1 kopalnię, zakład górniczy lub jego oznaczoną część prowadzące wydobywanie węgla kamiennego lub roboty górnicze w celu przeprowadzenia likwidacji. Zgodnie z art. 8c ust. 2 ustawy z dniem nabycia, o którym mowa w art. 8a ust. 1 przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 8 ust. 1 przejmuje zobowiązania z tytułu szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, w tym szkód powstałych w wyniku reaktywacji stałych ruchów. Środki na finansowanie tych zobowiązań pochodzą z dotacji budżetowej. Analiza tych norm prawnych prowadzi do wniosku, że stanowią one *lex specialis* w stosunku do art. 55⁴ k.c. stanowiącego o solidarnej odpowiedzialności zbywcy i nabywcy przedsiębiorstwa za zobowiązania związane z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa /tak Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 27 października 2016 r., I ACa 1121/15/. Dla powyższej oceny obojętne jest, czy pozwana Spółka nabyła zakład górniczy w całości, czy w wydzielonej organizacyjnie części oraz czy zbywającym była (...) SA, czy jej następcą – (...) Sp. z o.o. Wszelkie uregulowania dokonane

między tymi podmiotami mogą mieć znaczenie dla ich wzajemnych rozliczeń, ale mają charakter obojętny dla oceny roszczenia powódki. Sąd zawiadomił o toczącym się procesie (...) SA – na wniosek pozwanej Spółki, lecz ta – mimo przekazania kompletu pism i opinii biegłego - nie zdecydowała się na przystąpienie do procesu. Stąd nie było potrzeby wzywania tego podmiotu do udziału w sprawie, albowiem to strona powodowa określa adresata roszczenia, a ewentualne rozliczenia, nawet przy założeniu istnienia innych jeszcze podmiotów współodpowiedzialnych, nie kreują współuczestnictwa koniecznego.

Nieskuteczny okazał się też zarzut przedawnienia roszczenia. Zgodnie z art. 149 upgg roszczenia o naprawienie szkód górniczych przedawniają się z upływem 5 lat od dnia dowiedzenia się o szkodzie. Opinie biegłych potwierdziły w sposób zgodny, że szkody na nieruchomości ujawniły się w sposób zauważalny na początku 2014 r. W sierpniu 2018 r. powódka zgłosiła pozwanej wystąpienie szkody. W reakcji na nieuzasadnioną bierność pozwanej wystąpiła z powództwem w styczniu 2019 r. Nie sposób zatem twierdzić o przedawnieniu roszczenia, skoro powódka wystąpiła o ochronę na drodze sądowej w ustawowym terminie.

Strony nie kwestionowały tego, że zakres uszkodzeń, przede wszystkim wynikający z przechylenia budynku, świadczy o nieracjonalności naprawy, jak również samej metody wyliczenia szkody według wartości odtworzeniowej. Wyciszając tę wartość biegła przedstawiła ją według stanu faktycznego z chwili wystąpienia szkody (427 576,14 zł) i z chwili obecnej (463 622,87 zł). W ocenie sądu nie ulega wątpliwości, że wartość szkody podlega wyliczeniu według stanu faktycznego istniejącego w chwili powstania szkody. Naprawa szkody ma bowiem doprowadzić do odtworzenia stanu istniejącego w chwili wyrządzenia szkody. Powódka miała w chwili zauważania szkody (polegającej min. na znaczącym wychyleniu budynku) świadomość koniecznej naprawy, która przy starszych budynkach i znaczącym wychyleniu często okazuje się ekonomicznie nieopłacalna. Jeśli zaniechała niezwłocznego zgłoszenia szkody do likwidacji, a w następnych latach wykonała nakłady użyteczne w postaci montażu instalacji fotowoltaicznej, to kosztami jej odtworzenia nie może obecnie obciążać pozwanej Spółki. Działanie takie naruszało bowiem obowiązki poszkodowanego, określone w art. 362 k.c. Stąd w ocenie sądu powódce należy się odszkodowanie obejmujące wartość odtworzeniową uszkodzonych składników nieruchomości, ale według stanu faktycznego z chwili wyrządzenia szkody (art. 145 upgg w zw. z art. 363 § 1 i 2 k.c.). Dalej idące roszczenie należało oddalić.

O należnych powódce ustawowych odsetkach za opóźnienie sąd rozstrzygnął na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., albowiem od momentu zgłoszenia szkody do likwidacji (sierpień 2018 r.) do wskazanych przez powódkę terminów żądanych należności odsetkowych upłynęło znacznie więcej czasu, aniżeli wymagane ustawą 30 dni (art. 151 ust. upgg). Rolą pozwanej, jako profesjonalisty, było należyte ustalenie zakresu i wartości szkody w postępowaniu ugodowym, czego pozwana całkowicie zaniechała.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania pomiędzy stronami znajduje uzasadnienie w treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 i art. 100 k.p.c., odwołujących się do zasad kosztów celowych i odpowiedzialności za wynik postępowania. Powódka wygrała spór co do zasady, a co do wysokości w zakresie przekraczającym 90% ostatecznej wartości przedmiotu sporu. To uzasadnia zasądzenie na jej rzecz zwrotu całości poniesionych kosztów, sprowadzających się do wynagrodzenia adwokata w kwocie 10 800 zł ustalonej w oparciu o § 15 ust. 1 w zw. z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 z późn. zm.).

O należnych Skarbowi Państwa kosztach, wynikających z obowiązku pokrycia skredytowanych wydatków na poczet kosztów opinii biegłych, które nie znalazły pokrycia w uiszczonych zaliczkach – 108,65 zł (k.121) i 276,80 zł (k.295) oraz opłaty sądowej – 23 182 zł, sąd rozstrzygnął na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 755 z późn. zm.) i stosownie do wyniku postępowania nakazał ich pobranie od pozwanej w zakresie 92% (odpowiednio do zakresu uwzględnionego powództwa), czyli 21 683 zł. Wyjaśnić przy tym należy, że zaliczki faktycznie uiszczone przez pozwaną – 2 000 zł, 1 271,39 zł i 5 008,89 zł skonsumowane zostały na pokrycie podstawowych kosztów opinii biegłych z zakresu geologii i górnictwa – 3 271,39 zł (k.113) i biegłej z zakresu budownictwa – 5 008,09 zł (k. 208).

SSO Piotr Suhecki